

Jubilant prof. Jozef Bujna, CSc.

Milý jubilant a priateľ,

v úvode som Ti chcel napísať niečo múdre o plynutí a vnímaní času, ale keďže obaja chodíme v „rovnakých topánkach“ a naše spoločné cesty sú už vychodené, som od tohto úmyslu „výnimočne“ upustil. Preto začnem oficiálne. Jozef Bujna, nitriansky rodák, ako výborný žiak na strednej škole mal všetky predpoklady pre štúdium prírodných alebo technických vied, ale napriek snahe svojich profesorov i rodičov usmerniť ho do oblastí „praktických činností“, pri výbere povolania zohralo veľkú úlohu jeho silné estetické cítenie, a tak si zvolil štúdium klasickej archeológie. Jeho ambíciou bolo vyštudovať odbor, ktorý by mu neskôr umožnil plne sa venovať antickým pamiatkam a umeniu nielen doma, ale aj v pôvodných oblastiach antického sveta. Udalosti pred päťdesiatymi rokmi však tieto ciele zmarili.

V rokoch 1967 - 1972 študoval prehistóriu a klasickú archeológiu na Univerzite J. E. Purkyně, dnes Masarykovej univerzite v Brne, kde štúdium úspešne ukončil obhájením diplomovej práce, venovanej problematike rímskych kolkovaných tehál na Slovensku. V tom istom roku bol, spolu s kolegyňami Jankou Dekanovou-Hečkovou a Elenou Človiečikovou-Miroššayovou, v súčasnosti tiež jubilantkami, prijatý do Archeologického ústavu SAV. Niekoľko dní po nástupe na pracovisko viedla jeho prvá cesta do Mlynáreč na záchranný výskum lužického a laténskeho pohrebiska, ohrozeného stavbou cestného nadjazdu. Ako absolventa štúdia klasickej archeológie ho však, miesto vysnívaného cieľa venovať sa antickým umeleckým pamiatkam, čakala realita každodennej praxe archeológa, získavanie a dokumentácia prameňov, medzi ktorými prevažovalo najmä množstvo rozbitého keramického riadu. Krátko na to sme sa po mojom návrate z vojenskej prezenčnej služby stretli v ústave na jeseň roku 1972, keď sme si ešte niekoľko týždňov zdvorilo vykali. Postupne sme boli zaradení do aspirantúry. Pripadla mu problematika Keltov, konkrétne téma

/6/

Honoree prof. Jozef Bujna, CSc.

Dear honoree and friend,

I wanted to start with some clever ideas about how time flies and how we perceive it, but since we have been walking in “the same shoes” and our common roads have been walked, I have made an “exception” and given up on my intention. So, let me start formally. Jozef Bujna, born in Nitra, was an excellent student and had all it takes to study natural science or technology. Nevertheless, despite the effort of his professors and parents to guide him to some “practical activities”, his strong aesthetic feeling played a great role in his decision to study classical archaeology. His ambition was to study a discipline allowing him to deal with antique monuments and art not just in our country but also in the original territories of the antique world. Events fifty years ago, however, spoiled all these goals and dreams.

In 1967 - 1972, he studied Prehistory and Classical Archaeology at Jan Evangelista Purkyně University, which is now called Masaryk University in Brno. There, he successfully graduated defending his diploma work dealing with the topic of stamped Roman bricks in Slovakia. He was accepted to the Institute of Archaeology of ČSAS in the same year, together with his colleagues Janka Dekanová-Hečková and Elena Človiečiková-Miroššayová, who also celebrate their jubilees this year. His first journey after a few days led to Mlynáreč to carry out a rescue excavations of a Lusatian and La Tène burial ground endangered by construction of an overbridge. As a classical archaeology graduate, he experienced reality of an archaeologist's everyday work instead of his goal to work with artistic monuments. He had to obtain and document sources including mainly fragmented pottery ware. Soon after that in autumn of 1972, when I had returned from my military service, we met in the Institute and stayed very formal for a few weeks. Gradually, we were included in the programme for postgraduates. His assigned topic was *Reflection of social structure at La Tène burial grounds in the Carpathian Basin*. The celebra-

„Odraz sociálnej štruktúry na laténskych pohrebiskách v Karpatскеj kotline“. Dizertačná práca jubilanta, ktorú úspešne obhájil v roku 1981, sa stala prelomovou a určila smer jeho ďalšieho vedeckého záujmu a celoživotnej vedeckej dráhy. Jedným z prvých krokov bola potreba zjemniť chronológiu doby laténskej vo východnej časti územia rozšírenia laténskej kultúry, ktorá sa vďaka rozsiahlej pramennej báze mohla aplikovať na celú zmienenu oblasť. Spresnil obsahovú náplň jednotlivých časových horizontov a vyčlenil nový stupeň LT B/C. Hlavným cieľom bolo predovšetkým, na základe analýzy hrovej výbavy a úpravy hrobu, určiť sociálny status pochovaných a zaradiť ich do jednotlivých kategórií v rámci sociálnej štruktúry obyvateľstva vo východokeltskej provincii. Ako prvý na Slovensku aplikoval na keltské pohrebiská metódu archeologickej analýzy, vypracovanej krátko pred tým J. Neústupným. Táto si v období, keď hlavnou a aj jedinou pomôckou pre štatistické vyhodnotenie vyčlenených dát boli k dispozícii okrajové dierne štítky, vyžadovala značné nasadenie pri mechanickom usporadúvaní rozsiahlych maticových dát a ich vyhodnocovaní. Publikovaná verzia jeho dizertačnej práce „Bujna, J.: Spiegelung der Sozialstruktur auf latènezeitlichen Gräberfeldern im Karpatenbecken. Památky archeologické 73, 1982, 312-431“ sa stala v odborných kruhoch široko akceptovanou a posunula ho medzi renomovaných bádateľov na dobu laténsku. Táto štúdia bola ako jediná zo slovenskej archeologickej odbornej spisby uvedená vo výbere literatúry v hodnotiacom zborníku „Archaeological Theory in Europe. The last three decades“ (I. Hodder, ed.), London – New York 1991.

Jeho následné terénne aktivity smerovali k rozšíreniu prameňov o dobu laténskej a priniesli aj rad zásadných pozorovaní a nových objavov. Dostal sa aj k odkryvkam z iných období. Participoval na mnohých výskumoch, mnohé viedol, treba spomenúť napríklad krátkodobú účasť na výskume rímskej stanice v Stupave, preskúmanie halštatskej osady v Hostiach (Bujna, J. – Romsauer, P.: Halštatské sídlisko v Hostiach. Slovenská archeológia 32, 1984, 431-452) a najmä polykultúrnej lokality v Bučanoch, kde sme na

tor's dissertation, which he successfully defended in 1981, became a milestone in his career and determined his further scientific interest. The need to specify the chronology of the La Tène period in the eastern part of the La Tène cultural sphere was one of the first steps. This new chronology was – thanks to the extensive source base – applied to the whole above defined area. He also specified the content of individual chronological horizons and defined a new stage – LT B/C. The main goal was to determine social status of the buried individuals on the basis of analysis of grave goods and grave design and classify them in individual categories within the social structure of population in the east Celtic province. He was the first in Slovakia to apply the method of archaeological analysis on Celtic burial grounds. The method had been elaborated by J. Neústupný not long before and it required a lot of hard work arranging and evaluating extensive matrix data since then the punch cards were the only aid for statistical evaluation of selected data. The published version of his dissertation Bujna, J.: Spiegelung der Sozialstruktur auf latènezeitlichen Gräberfeldern im Karpatenbecken. Památky archeologické 73, 1982, 312-431 was generally accepted by the expert public and made him one of the most renowned investigators of the La Tène period. It was the only study from the Slovak archaeological literature published in the selected bibliography in the evaluating proceedings called Archaeological Theory in Europe. The last three decades (I. Hodder, ed.), London – New York 1991.

His subsequent terrain activities led to extension of sources related to the La Tène period and brought numerous important observations and new discoveries. He also got to uncovered finds from other periods. He either led or participated in several investigations; we must mention e. g. his short participation in the investigation of the Roman station in Stupava, research of the Hallstatt settlement in Hostie (Bujna, J. – Romsauer, P.: Halštatské sídlisko v Hostiach, Slovenská archeológia 32, 1984, 431-452) and mainly the polycultural site in Bučany, where we spent four investigation seasons

odkrývání neolitického sídliska s rondelom, halštatskej osady a včasnolátenského pohrebiska spoločne strávili štyri výskumné sezóny (Bujna, J./Romsauer, P.: *Späthallstatt- und frühlatènezeitliches Gräberfeld in Bučany*. *Slovenská archeológia* 31, 1983, 277-304; Bujna, J./Romsauer, P.: *Siedlung und Kreisanlage der Lengyel-Kultur in Bučany*. In: *Internationales Symposium über die Lengyel-Kultur*. Nitra – Wien 1986, 27-35). Hlavnou oblasťou jeho záujmu však zostala problematika laténskych pohrebísk na juhozápadnom Slovensku. Precízna práca v teréne a dobrý pozorovací talent zásadne prispeli k podrobnejšiemu poznaniu detailov hrobových konštrukcií a usporiadania mobiliáru v hroboch na jubilantom skúmaných keltských pohrebiskách v Dubníku a v Malých Kosihách. Krátko po ukončení výskumov ich výsledky monograficky spracoval (Bujna, J.: *Das latènezeitliche Gräberfeld bei Dubník, I*. *Slovenská archeológia* 37, 1989, 245-354; Bujna, J.: *Das latènezeitliche Gräberfeld bei Dubník, II. Analyse und Auswertung*. *Slovenská archeológia* 39, 1991, 221-255; Bujna, J.: *Malé Kosihy – latènezeitliches Gräberfeld*. *Katalog. Archaeologica Slovaca Monographiae – Catalogi Instituti Archaeologici Nitrensis Academiae Scientiarum Slovacae*, t. VII, Nitra 1995).

Svoj vysoký odborný potenciál zúročil v ďalšej etape svojej vedeckej práce, v ktorej sa cieľavedome venoval problematike pohrebísk doby laténskej, ktoré vďaka mimoriadne bohatému a rozmanitému inventáru poskytujú široký bádateľský priestor. V prvom rade upriamil svoju pozornosť na spracovanie rôznych súčastí výbavy ženských hrobov. V troch monografických prácach predložil podrobnú, do detailov prepracovanú analýzu súčastí ženského kroja. Prvá bola zameraná na typologicky-chronologickú analýzu laténskych spôn, na základe ktorej vypracoval pre staršiu a strednú dobu laténsku deväť chronologických fáz (Bujna, J.: *Spony z keltských hrobov bez výzbroje z územia Slovenska. Typovo-chronologické triedenie LT B- a C1 spôn*. *Slovenská archeológia* 51, 2003, 39-108). Rozborom kruhového šperku sa mu podarilo rozlíšiť deväť modelov kruhového kroja, ktoré sa spolu so významnými prvkami stali dôležitým východiskom

together, uncovering a neolithic settlement with a roundel, a Hallstatt settlement and Early La Tène burial ground (Bujna, J./Romsauer, P.: *Späthallstatt- und frühlatènezeitliches Gräberfeld in Bučany*. *Slovenská archeológia* 31, 1983, 277-304; Bujna, J./Romsauer, P.: *Siedlung und Kreisanlage der Lengyel-Kultur in Bučany*. In: *Internationales Symposium über die Lengyel-Kultur*. Nitra – Wien 1986, 27-35). The topic of La Tène burial grounds in southwestern Slovakia remained his main field of study, though. His precise work in terrain and his talent for observation notably contributed to our more detailed knowledge of burial constructions and arrangement of mobiliari at the Celtic burial grounds studied by our honoree in Dubník and Malé Kosihy. Shortly after he had finished the investigations, he assessed their results in monographs (Bujna, J.: *Das latènezeitliches Gräberfeld*. *Katalog. Archaeologica Slovaca Monographiae – Catalogi Instituti Archaeologici Nitrensis Academiae Scientiarum Slovacae*, t. VII, Nitra 1995).

He used his great professional potential in the following stage of his scientific work in which he purposefully dealt with the topic of La Tène burial grounds. Those sites provide a wide scientific space thanks to their exceptionally rich and variable inventory. First of all, he focused his attention on processing of various parts of female graves' goods. In three monographs, he presented a detailed and elaborated analysis of parts of female costume. The first one dealt with typological-chronological analysis of La Tène fibulae which became the basis for nine chronological phases created for the Early and Middle La Tène period (Bujna, J.: *Spony z keltských hrobov bez výzbroje z územia Slovenska. Typovo-chronologické triedenie LT B a C1 spôn*. *Slovenská archeológia* 51, 2003, 39-108). Analysing annular jewellery, he managed to distinguish nine models of costume with annular jewels which – together with other significant elements – became an important starting point for observing "acculturation processes and mobility of Celtic groups in the middle eastern and southeastern territory of Europe during the Early and Middle La Tène period" (Bujna, J.: *Kruhový šperk z laténskych ženských hrobov na Slovensku*. *FF*

pre sledovanie „akulturačných procesov a mobility skupín keltského obyvateľstva v stredovýchodnom a juhovýchodnom európskom priestore v priebehu staršej a strednej doby laténskej“ (Bujna, J.: *Kruhový šperk z laténskych ženských hrobov na Slovensku*. FF UKF – AÚ SAV, Nitra 2005). Rovnako aj analýza kovových súčastí opaskov a celokovových opaskov, ktorá prezentuje charakteristickú súčasť honosného ženského kroja vytvorila východiská pre riešenie radu ďalších otázok, napríklad pre priestorovú analýzu s cieľom sledovať výrobné a distribučné okruhy a v neposlednom rade i mobilitu jednotlivcov alebo kultúrno-etnických či regionálnych rozdielov (Bujna, J.: *Opasky ženského odevu z doby laténskej*. FF UKF, Nitra 2011).

Osobné skúsenosti a poznatky získané pri výskume pohrebísk zužitkoval vo viacerých štúdiách zaoberajúcich sa úpravou hrobov a interpretáciou pohrebných zvyklostí, ktoré priniesli nové pohľady na poznanie niektorých stránok pohrebného rituálu. (Bujna J.: *Reich ausgestattete Brandgräber mit Holzeinbau auf dem keltischen Gräberfeld in Malé Kosihy, Reflexionen und Hypothesen über die Bestattungssitten der Kelten*. Slovenská archeológia 46, 1998, 89-308; Bujna J.: *Das reich ausgestattete Kriegersgrab aus dem keltischen Gräberfeld in Hurbanovo-Konkoľ (Bez. Komárno), südwestliche Slowakei*. Pravěk 16, 2006, ČR: Brno Ústav archeologické památkové péče 2007, 201-242; Bujna, J.: *Pohreby ženskej elity zo stupňa LT B1/Burials of women-elite from the stage LT B1*. In: Březinová G./Varsik V. (eds.) *Archeológia na prahu histórie. K životnému jubileu Karola Pietu*. Nitra : AÚ SAV 2012, 95-108; Bujna, J.: *Deviantný pohreb na keltskom pohrebisku v Palárikove. Prípadová štúdia nenormatívnych pohrebných praktík*. In: Čižmářová, J./Venclová, N./Březinová, G. (ed.): *Moravské křižovatky. Střední Podunají mezi pravěkem a historií*. Brno : Moravské zemské muzeum 2014, 449-460).

Počas pôsobenia v Archeologickom ústave SAV sa venoval aj riešeniu teoretických a metodologických otázok odboru. V nadväznosti na svoju dizertačnú prácu publikoval viaceré štúdie venované otázkam sociálnej interpretácie pohrebísk (Bujna, J.: *Sociálna štruktúra vo svetle laténskych pohrebísk. Metodologické problémy československej archeologie: konferencie čs. Archeologů k 60. výročí založení Archeologického ústavu ČSAV, Liblice 13.-1. 9. 1979, Praha 1982, 51-54; Bujna, J.: Die Bedeutung der Anthropologie für die soziale Interpretation der Gräberfelder*. *Anthropologie* 19, 1981, 121-123). The above mentioned studies, but mainly the study dea-

UKF – AÚ SAV, Nitra 2005). Also the analysis of metal parts of belts and metal belts which presents a typical part of a luxurious female costume influenced solving of other questions, e. g. spatial analysis with the aim to monitor production and distribution spheres and, last but not least, mobility of individuals or cultural-ethnic or regional differences (Bujna, J.: *Opasky ženského odevu z doby laténskej*. FF UKF, Nitra 2011).

He used his personal experience and knowledge obtained at investigation of burial grounds in several studies dealing with grave arrangement and interpretation of burial customs which brought new views of some aspects of the burial rite (Bujna, J.: *Reich ausgestattete Brandgräber mit Holzeinbau auf dem keltischen Gräberfeld in Malé Kosihy. Reflexionen und Hypothesen über die Bestattungssitten der Kelten*. Slovenská archeológia 46, 1998, 89-308; Bujna, J.: *Das reich ausgestattete Kriegersgrab aus dem keltischen Gräberfeld in Hurbanovo-Konkoľ (Bez. Komárno), südwestliche Slowakei*. *Pravěk* 16, 2006, ČR: Brno, Ústav archeologické památkové péče 2007, 201-242; Bujna, J.: *Pohreby ženskej elity zo stupňa LT B1/Burials of women-elite from the stage LT B1*. In: Březinová G./Varsik, V. (eds.) *Archeológia na prahu histórie. K životnému jubileu Karola Pietu*. Nitra: AÚ SAV 2012, 95-108; Bujna, J.: *Deviantný pohreb na keltskom pohrebisku v Palárikove. Prípadová štúdia nenormatívnych pohrebných praktík*. In: Čižmářová, J./Venclová, N./Březinová, G. (ed.): *Moravské křižovatky. Střední Podunají mezi pravěkem a historií*. Brno: Moravské zemské muzeum 2014, 449-460).

While working in the Institute of Archaeology of SAS, he also focused on theoretical and methodological problems of the field of study. Following from his dissertation, he published several studies dealing with problems of social interpretation of burial grounds (Bujna, J.: *Sociálna štruktúra vo svetle laténskych pohrebísk. Metodologické problémy československej archeologie: konferencie čs. Archeologů k 60. výročí založení Archeologického ústavu ČSAV, Liblice 13.-1. 9. 1979, Praha 1982, 51-54; Bujna, J.: Die Bedeutung der Anthropologie für die soziale Interpretation der Gräberfelder*. *Anthropologie* 19, 1981, 121-123). The above mentioned studies, but mainly the study dea-

konferencie čs. archeologů k 60. výročí založení Archeologického ústavu ČSAV, Liblice 13.-1. 9. 1979, Praha 1982, 51-54; Bujna, J.: Die Bedeutung der Anthropologie für die soziale Interpretation der Gräberfelder. *Anthropologie* 19, 1981, 121-123). Tieto, ale najmä štúdiá venovaná problematike systémov v archeológii (Bujna, J.: *Teória systémov v archeológii*. In: Burica, M./Švihraň, J.: *Štúdie/Pramene*. Bratislava Veda 1984, 205-216; Bujna, J.: *Systémový prístup k numizmatickému bádaniu*. *Slovenská numizmatika* 8, 1984, 171-182; Bujna, J.: *Systemnyj podchod v archeológii*. *Študijné Zvesti AÚ SAV* 25, 1988, 107-111) zaradili jubilanta, ako jedného z mála na Slovensku, medzi bádateľov aktívne sa zaoberajúcich aj otázkami metodológie archeologického bádania.

Vďaka svojmu citu pre detail, precíznosť a systematickosť sa stal vedúcim skupiny, ktorej úlohou bolo vypracovať terminológiu hmotnej kultúry (Bujna, J. a kol.: *Šperk a súčasťi odevu*. *Terminológia archeologickej hmotnej kultúry na Slovensku*. Nitra 1990 a 1996) a tiež spoluautorom pri tvorbe centrálnej evidencie archeologických nálezísk, veľmi dôležitého projektu v príprave zavedenia informačných technológií do dokumentácie AÚ SAV (Bujna, J./Kuzma, I./Doliak, D./Jenis, J.: *Centrálna evidencia archeologických nálezísk na Slovensku – Projekt systému*. *Retrospektívny a perspektívny pohľad na adoptovanie informatickej technológie v archeologickej praxi*. *Slovenská archeológia* 41, 1993, 367-390).

Josef Bujna sa behom svojej vedeckej dráhy aktívne zúčastnil viacerých zahraničných pobytov a študijných ciest, vedeckých konferencií a sympózií doma i zahraničí, menovite vo Francúzsku, Belgicku, Švajčiarsku, Rakúsku, Českej republike a inde. Prejavom vysokého medzinárodného ocenenia odborných kvalít jubilanta bolo prizvanie participovať na príprave unikátnej medzinárodnej výstavy „*The Celts, the origins of Europe*“ konanej 1991 v Palazzo Grassi v Benátkach, na ktorej sa podieľalo vyše 200 múzeí z 19 štátov. Na výstave boli prezentované aj nálezy zo Slovenska a súčasťou výstavy bol aj obsiahly katalóg s rovnakým názvom v troch jazykových mutáciách, do ktorého prispel aj jubilant (Bujna, J.: *The necropolis at Bučany*; Bujna, J./Szabó, M.: *The Carpathi-*

ling with systems in archaeology (Bujna, J.: *Teória systémov v archeológii*. In: Burica, M./Švihraň, J.: *Štúdie/Pramene*. Bratislava Veda 1984, 205-216; Bujna, J.: *Systémový prístup k numizmatickému bádaniu*. *Slovenská numizmatika* 8, 1984, 171-182; Bujna, J.: *Systemnyj podchod v archeológii*. *Študijné Zvesti AÚ SAV* 25, 1988, 107-111) included the celebrator among those few scientists in Slovakia who actively work on questions of methodology of archaeological investigation.

Thanks to his sense of detail as well as precise and systematic approach, he became the leader of the group whose task was to elaborate the terminology of material culture (Bujna, J. a kol.: *Šperk a súčasťi odevu*. *Terminológia archeologickej hmotnej kultúry na Slovensku*. Nitra 1990 and 1996) and a co-author of the central registry of archaeological sites, a very important project preparing introduction of information technologies in documents of Institute of Archaeology of SAS (Bujna, J./Kuzma, I./Doliak, D./Jenis, J.: *Centrálna evidencia archeologických nálezísk na Slovensku – Projekt systému*. *Retrospektívny a perspektívny pohľad na adoptovanie informatickej technológie v archeologickej praxi*. *Slovenská archeológia* 41, 1993, 367-390).

During his career in science, he actively participated in several international internships and research fellowships, scientific conferences and symposiums in Slovakia and abroad, particularly in France, Belgium, Switzerland, Austria, Czech Republic and other countries. Serious international recognition of his professional qualities was shown in the invitation to participate in preparations of a unique international exhibition *The Celts, the origins of Europe* organized in 1991 in Palazzo Grassi in Venezia, where more than 200 museums and 19 states took part. The exhibition also presented finds from Slovakia and included an extensive catalogue with identical name in three language versions with a contribution from our honoree (Bujna, J.: *The necropolis at Bučany*; Bujna, J./Szabó, M.: *The Carpathian basin*. In: *The Celts, Milano, Bompiani* 1991, 191 and 277-285). He capitalized his professional knowledge in his contributions to the encyclopaedia of Celtic archaeology to popula-

an basin. In: *The Celts*. Milano, Bompiani 1991, 191 a 277-285). V rámci popularizácie slovenskej vedy v zahraničí zúročil neskôr svoje odborné znalosti aj svojimi príspevkami do encyklopédie keltskej archeológie (Sievers, S./Urban, O. H./Ramsl, P. C. (Hrsg.), *Lexikon der keltischen Archäologie (L-Z)*. Wien: Verlag der Österreichischen Akademie der Wissenschaften, 2012).

Po nežnej revolúcii sa stal riaditeľom Archeologického ústavu SAV, v tom čase jedného z najväčších spoločenskovedných ústavov v akadémii. V rámci nastupujúcich zmien sa výrazne znížil rozpočet ústavu a zároveň musel riešiť aj nepopulárnu úlohu – splniť požiadavku výrazného zníženia počtu zamestnancov. To sa stretlo s nevôľou niektorých pracovníkov a pri nasledujúcich voľbách riaditeľa už neprešiel.

Začiatkom deväťdesiatych rokov, v rámci transformácie vysokých škôl, vzišla myšlienka založiť katedru archeológie v Nitre. Spočiatku bola realizovaná výučba v rámci oddelenia na Katedre histórie na vtedajšej Vysokej škole pedagogickej, kde od roku 1993 začal aktívne pôsobiť ako externý prednášajúci aj Jozef Bujna. Jeho príchodom z Archeologického ústavu SAV už na samostatnú Katedru archeológie Filozofickej fakulty Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre v roku 2001 získala výučba archeológie silnú podporu. V roku 2003 sa na FF UKF habilitoval vo vednom odbore archeológia prácou „*Spony ako prameň relatívnej chronológie keltských pohrebísk z územia Slovenska*“ a začiatkom roka 2004 získal titul docenta. Vysoká teoretická úroveň, ktorú Jozef Bujna dosahoval vo svojich štúdiách a monografiách i v pedagogickej praxi sa zúročila aj v jeho oficiálnom vedeckom ohodnotení a vymenovaní za profesora archeológie v roku 2007.

Hlavnou oblasťou jeho prednáškovej činnosti bola, samozrejme, problematika laténskej kultúry a Keltov. V osobe jubilanta však získala katedra veľmi dôležitú podporu pre výučbu metodológie odboru a metódu spracovania terénnych výskumov. Jeho prednáškové cykly spojené so seminárom „*Metódy terénneho archeologického výskumu*“ a „*Metódy analýzy archeologických prameňov*“

rise Slovak science (Sievers, S./Urban, O. H./Ramsl, P. C. (Hrsg.), *Lexikon der keltischen Archäologie (L-Z)*, Wien: Verlag der Österreichischen Akademie der Wissenschaften, 2012).

After the Velvet Revolution, he became the director of the Institute of Archaeology of SAS, which was one of the largest institutes in the Academy then. As part of the following changes, budget of the Institute was significantly reduced and he also had to solve a very unpopular task – reducing the number of employees. Some workers expressed their displeasure and they did not vote for him in the next directorial elections.

In the beginning of the 1990s, as part of transformation of Slovak universities, an idea occurred to establish a Department of Archaeology in Nitra. First, education process was carried out at the History Department at the then Pedagogical University, where Jozef Bujna started to work as an external lecturer from 1993. With his arrival from the Institute of Archaeology of SAS to the already independent Faculty of Arts of Constantine the Philosopher University in Nitra in 2001, the study of archaeology received strong support. In 2003, he habilitated in the branch of archaeology with his work *Spony ako prameň relatívnej chronológie keltských pohrebísk z územia Slovenska (Fibulae as a source of relative chronology of Celtic burial grounds from the territory of Slovakia)* and in the beginning of 2004, he was given the title of associate professor. The high theoretical level which Jozef Bujna reached in his studies and monographs as well as in his pedagogical work paid back in his official scientific evaluation and appointment as a professor of archaeology in 2007.

The topic of the La Tène culture and the Celts was the main topic of his lectures. Through him the department obtained very important support for teaching methodology of the subject and methodology of processing of archaeological field prospection and excavations in the person of the celebrator. His lecture cycles with the seminar called *Methods of field archaeology* and *Methods of analysis of archaeological sources* became integral part of education providing students with theoretical knowledge of the field of

sa stali dôležitou súčasťou výučby, v ktorej poslucháči získavali poznatky z teoretických oblastí odboru i praktickej činnosti v oblasti prípravy a realizácie výskumov, ako aj spracovania dát. V tomto kontexte sa treba zmieniť aj o dvoch kratších štúdiách jubilanta, ktoré vznikli práve v súvislosti s prednášanou problematikou. Bol to, po dlhšom období, novší prehľad venovaný dobe laténskej na Slovensku (Bujna, J.: *Mladšia doba železná – laténska na Slovensku. Studia Historica Nitriensia 2, 1994, 7-39*) a esej, v ktorej zmapoval vývoj teórií v archeológii od sedemdesiatych rokov minulého storočia až po súčasnosť (Bujna, J.: *Esej o vedeckovýskumných tradíciách v archeológii. Studia Historica Nitriensia 2006, 265-285*). Významným príspevkom jubilanta bola aj úvodná kapitola vo viacväzkovom kolektívnom diele *Staré Slovensko*, ktorého vydavateľom je Archeologický ústav SAV (Bujna, J.: *Archeológia ako historická vedná disciplína. In: Bujna, J./Furmánek, V./Wiedermann, E. (eds.): Staré Slovensko 1. Archeológia ako historická veda. Nitra 2013, 13-44*). Vymedzuje v nej archeológiu v systéme vied a charakterizuje jej vzťahy k historickým a antropologickým vedám. Podáva prehľad základných pojmov, aplikovaných metód, cez analytické metódy až po interpretačné prístupy a paradigmy. Pre svoju stručnosť a prehľadnosť bude nepochybne dobrým úvodom a užitočným sprievodcom hlavne pre študentov, pre ktorých je táto problematika zložitá a často málo pochopiteľná.

V každom obore sú ľudia, ktorí majú vysoký odborný potenciál. Nie v každom prípade sa odbornosť spája s osobnostnou veľkosťou a ľudským potenciálom. Jubilant Jozef Bujna je príkladom toho, že táto kombinácia medzi nami jestvuje. Je to skromný človek na pozadí veľkých vecí s vysokým morálnym, etickým i estetickým cítením. Jeho vedecká osobnosť je vzorom. Svojou snahou po poznaní a vysokými nárokmi na vlastnú prácu zanecháva vysoko postavenú latku profesionality. Túto sa snažil sprostredkovať aj poslucháčom archeológie a najmä svojim doktorandom, ktorí uňho našli partnera vždy ochotného pomôcť aj

study and practical activities in preparation and execution of excavations and field surveys as well as in data processing. In this context, two shorter studies created in relation to the topic of J. Bujna's lectures must be mentioned. It was a newer review of the La Tène period in Slovakia after a long time (Bujna, J.: *Esej o vedeckovýskumných tradíciách v archeológii. Studia Historica Nitriensia 2006, 265-285*) and the introductory chapter in the multivolume team work *Staré Slovensko* (Ancient Slovakia) published by the Institute of Archaeology of SAS (Bujna, J.: *Archeológia ako historická vedná disciplína. In: Bujna, J./Furmánek, V./Wiedermann, E. (eds.): Staré Slovensko 1. Archeológia ako historická veda. Nitra 2013, 13-44*) are both important contributions of the celebrator. He defines archaeology in the system of sciences and characterizes its relation to historical and anthropological sciences and further presents a review of basic concepts, applied methods from analytical methods to interpretation approaches and paradigms. With its brevity and clarity, it will definitely be a good introduction and a useful guide mainly for the students who find this topic complicated and often hard to understand.

There are people with great professional potential in every field of study. However, professionalism is not always associated with a great personality and human potential. The celebrator Jozef Bujna is an example of such combination and a proof that it can exist. He is a humble man in the background of great things, with high moral, ethical and aesthetic standards. His personality of a scientist is an example. His hunger for knowledge and high demands on his own work set high professional standards. He attempted to mediate them to students of archaeology and postgraduates for whom he has always been a partner willing to help in the hard times of deadlines before submitting their diploma works and dissertations. I am certain that they think of him with gratitude.

Dear celebrator, colleague and friend, on the occasion of your jubilee, we wish you many years spent in good health. We hope

„v ťažkých časoch horiacich termínov“ pred odovzdávaním záverečných i dizertačných prác. Nepochybujem, že naňho budú s vďakou alebo aspoň v dobrom spomínať aj v budúcnosti.

Pri príležitosti Tvojich okrúhlych, sedemdesiatych narodenín Ti, vážený jubilant, kolega a priateľ, prajeme, aby si v zdraví a v pohode prežil ešte mnoho rokov, aby si za sebou nezabuchol dvere, ale naďalej napíňal kolegom Waldhauserom vytýčený cieľ spoločného snaženia bádateľov venujúcich sa dobe laténskej: „*Za Kelty ešte krásnejšie*“.

V mene všetkých kolegov, priateľov a študentov – Ad multos annos!

Peter Romsauer

you will not close the door behind you and will pursue, together with our colleague Jiří Waldhauser, the common goal of all investigators of the La Tène period – “*For the Celts even more beautiful*”.

So, on behalf of all of us – Ad multos annos!

Peter Romsauer